

Dr. Ernyei Tamás egy leánygimnáziumban nyer állást, ahol pedagógiai érzékével, alapos tudományos felkészültségével és a reális lehetőségek szemelőtt tartásával szép nevelői eredményt ér el.

A mű egy diákgyerek öntudatra-ébredésének rajza, melyet Maktkai bő emberi tapasztalásból eredő bölcseséggel és megértéssel vázol. Az ifjúváserdülés lélektani fejlődéskepeit sorakoztatja fel az életkor egyes fokain és a különféle körülmények közepette. Az író törekvése az, hogy a valóságot ideálicizálás nélkül ábrázolja. Ismeri a serdülés és ifjúkor minden viharzását. Végig is kíséri rajtuk szereplőit. Elemzi a két erőnek: az eszménynek és az ösztönek összecsapását lelkiükben. Látja a modern társadalmi élet szemfényvesztő csillogását és sok enkölcsi megalkuvását. Gyakran rá is mutat az etikai felsőbbrendűség kérlelhetetlen parancsára és egyben boldogító erejére. Így a mű alaphangja és írói célzata ebben a ki nem mondott elvben csendül meg: Ad maiora natus sum! Ezt azonban nem az erkölcsösztől átlátszó célzatosságával érezteti, hanem az ifjak erkölcsi küzdelmeiben: válságaikban, megfutamodásaikban és öntudatra-ébredéseikben *sugallja*. Néha azonban mintha megtorpanna az író kezében ez a mérővessző. Csak a tényt, a fonákságot, a visszaélést jeleli meg, vagy megelégszik valamilyen szentimentális megállapítással (I. 308). A második kötetben pedig a megtévelyedést túlságosan eleven színekkel érzékelteti. Mint *íróművészek* talán szükséges volt az azért, hogy annál hitelesebb lélektani állapot vehessen a későbbi bűnhődésérzetnek és a jóvátétel vágyának. Ha azonban *nevelői* (vagy lelkipásztori) célzat vezet, akkor az az érzésünk, hogy *kevesebbel többet* érne el. Bár a regény egész erkölcsi tónusa és a kifejtet igazolja az író feltétlen jószándékát.

A művet — a mozgalmas eseménysorozat mellett — elsősorban Maktkai jellemábrázoló készsége teszi érdekelt olvasmánnyá. Szereplőit nem a fantázia színes világában álmodja életre. *Embereket* mutat be, akiknek egyéniségét éppen az író reális megjelenítő ereje hitelesíti. Uzonai Izuka, Ernyei Tamás menyasszonya nőiességében, finomságában, természetes intelligenciájában és nemes önzetlenségében felejthetetlen hatású, anélkül, hogy az író emberfelettivé eszményítene.

A könyvet tárgyai, életlátása és irodalmi értéke alapján egyaránt ajánlhatjuk tanári könyvtárak számára.

Augur.

Koltai István, A német akadémiai tanítóképzés, kialakulása, módja és tanulságai. Budapest, 1941. 95 l.

A szellemi élet frontjának biztosítására ma Németországban éppúgy, mint nálunk a tanítói utánpótlás tenén is egészen új rendszabályok életbeléptetését tette szükségessé. Ezeknek az a célja, hogy a szellemi életfeltételekért folytatandó küzdelemben a legrövidebb idő alatt minél több és minél jobban kiképzett nevelő állhasson „menetkészen“ az első vonalak számára. A háborús szükségletek elrobbantották az eddig kitaposott utakról azokat az akadályokat, amelyek a célbajutást meglassítják, a rendeletek pedig egyszerűen leépítették a tanítói akadémiaikat, mint azolo időtrabló kiterőknél bizonyultak. Az akadémiai tanítóképzés ilyen módon a háború utáni időkre tartalékkolt problémakör maradt.

A fentiekből önként adódik, hogy az a kérdés, amelyet az előttünk fekvő könyv tárgyai, pillanatnyilag háttérbe szorult. Azonban sietve megjegyezzük, hogy az a cselekvő, hősi életre előkészítő nevelési rendszer, amelyet a szerző

bemutat s amelynek egyik lényeges vetülete a tanítóképzés, nagyonis időszerű és a pedagógus számára: feltétlenül: tanulságos. Alkalmas ez a munka arra is, hogy összehasonlítsuk a korszerű nevelés terén elért hazai eredményeket azzal a német neveléssel, amely testileg is egységes birtodalmat teremtett.

Az akadémiai tanítóképzés munkáját három részre tagolva tárgyalja a könyv: először a népi-politikai és testi nevelést írja le a szerző, majd a tudományos kiképzést ismerteti, végül a hivatásgyakorlati kiképzés módját és eszközeit mutatja be. Az utolsó fejezetben a könyv írója azokat a tanulságokat is összefoglalja, amelyeket a német akadémiai képzés a mi tanítóképzésünk számára nyújt.

Ez az értékes munka önkénytelenül is magunk felé fordítja a tekintetünket, és annak a megállapítására készítt, hogy a tanítóképzés terén eddig jó úton jártunk. A könyvnek sok olyan fejezete van, amely megteremkenyítheti pedagógiai gondolkodásunkat, és talán még több olyan, amely majd elindításul szolgálhat akkor, amikor a főiskolai tanítóképzés problémája nálunk újból napirendre kerül.

v. Szörényi József.

Magyar Cserkészvezetők könyve. II. kötet. — A cserkészcsapat élete. Szerk.: vitéz Temesy Győző. IV. kiad. Bp. 1943. 428 lap.

A sorozat első kötete főképen elméleti síkon boncolgatta a cserkészet alapjait, nevelői és világnézeti elveit. A második kötet immár gyakorlati tanácsokat, irányítást és segítséget ad a cserkészvezetőknek.

A kötet I. része a mozgallom szervezési állapotjával, a cserkészcsapattal, foglalkozik. A parancsnok, a mozgató tengely, tejhatalmú irányítója és foglalkoztatója a csapatnak, amely alapsejtjével, az őrszel és vezetőjével, az őrs-vezetővel, megad minden lehetőséget a tevékenységgel, titkossággal, regényességgel teli „nagy játék“ kiépítésére. A cserkészet eszméi szerint berendezett keretben biztosítja a fiúk egészséges „fiúéletét“. A keret ugyanaz marad, benne a fiú a pinosappkás kisdobos legénység alakjára emlékeztető kiscserkészből (9. sz. főcserkész parancs) a különböző próbák (3. sz. parancs) rostáján átesett országépítő cserkészsé, ill. férficserkészsé (4. sz. parancs) lesz. — Elképzeltelhetlen a csapat léte otthon nélkül, amelyet maga teremt meg, rendez be, díszít és gondoz közös munkával; a csapat életének jelentős része itt zajlik le, őrsi sarkai tradíciót lehelnek, műhelyrésze gyakorlati kiképzést tesz lehetővé.

A III. rész a csapat belső életét boncolgatja. A cserkészmunka nem öncél. Rendjét a következő évi nagygyűlés szempontjai szabják meg. Az évi munkarend jelentősebb állomása az őszi beszámoló, a toborzás, az első összejövetel, a karácsonyi örömszerzés, a kirándulások keretében folyó próbáztatások, a fogadalmóttétel, végül a komoly felkészülés a tábori életre. — Minden a cserkészképzés szolgálataiban áll: a sátorverő, úttörő, honkereső, honfoglaló és országépítő cserkész életének minden mozzanata a jellemes cserkészférfi kialakítását célozza. Bár a próbaanyag kötelező elsajátításán kívül minden cserkész maga alakítja ki önmagában a cserkészt, vezetők nélkül elképzeltelhetlen a cserkészmunka. A felnőtt vezetők (segédtszt, tisztjelölt, cserkésztszt, parancsnok, szakvezetők, stb., 8. sz. parancs) felelőségük tudatában komoly szellemi felkészültségüket a különböző tanfolyamokon, táborokon, tisztgyűléseken kapják. — Az összejövetelek egyúttal a lelki életnek is forrásai. Isten felé fordított tekintettel, tisz törvény megtartásával és egymás iránti szeretettel nevel a cserkészet öntudatos hívő keresztényeket. — A lélek gondozása mellett